Nejvyšší soud přisvědčil k této otázce rozhodnutím z 15. dubna 1919 č. j. R I 139/19—1, a to opět z toho důvodu, že není výslovně v Stremayerových nařízeních zakázáno vyhověti výslovné žádosti strany, aby užito bylo k zápisu jiného jazyka, nežli toho, v jakém je opověď sepsána. Avšak ani toto rozhodnutí není dle našeho názoru správné, ježto z nařízení těch, ze srovnání §§u 9. a 10. je patrno, že se řídí jazyk soudního vyřízení vždy jazykem podání, vymýkaje se další disposici stran.

Z vyličeného je patrno, že náš nejvyšší soud vychází našim novokřtěncům co nejvíce vstříc, věře patrně nářkům obsaženým v dovolacích jich stížnostech a udaným tam pohnutkám (přizpůsobiti se loyálně požadavkům nové doby), zapomínaje při tom, že hlavní v stížnostech ovšem zatajenou pohnutkou přizpůsobovací jich snahy pravidelně je, vzbuditi v cizině dojem, že jsou českými firmami a že jim jako takovým cizinou poskytované výhody českých firem přísluší. Není tudíž zajisté pro tyto věcně neoprávněné výhody našich novokřtěnců dle našeho názoru zapotřebí znásilňovati platné právo.

Naše notářské kauce ve vídeňské poštovní spořitelně.

Svémocným rozhodnutím bývalého presidenta zemského soudu pražského, sen. pres. Rinesche byly kauce notářské obvodu pražského, pokud sestávaly z rakouských papírů státních, přeneseny z uschování pražského úřadu schovacího do vídeňské poštovní spořitelny.

Po převratu v říjnu 1918 dospělo se tím ku křiklavé anomalii. Kauce notářů československých uloženy byly v pokladně ústavu cizího státu!

K návrhu pražské notářské komory byla sice poštovní spořitelna vídeňská zemským soudem požádána, aby kauce notářské u ní uložené, zrušíc rentovní depot, zaslala soudnímu úřadu schovacímu v Praze.

K tomu však nedošlo, a nastaly svízele nové. Řádné poštovní spojení se státem německorakouským přerušeno, poštovní spořitelna kauce nezasílala, a notáři nemohli rentovní knížky na uložené cenné papíry spořitelně vrátiti, poněvadž cennou hodnotu, jako je knížka rentovní, nemohli svěřiti poště v otevřeném dopise.

Komorou domáháno se nápravy u našich ministerstev a ministerstvem pro záležitosti zahraniční požádán byl plnomocník Č. S. S., aby ve Vídni o vrácení kaucí do Čech zakročil.

O to požádán byl také notářskou komorou pražskou s upozorněním, že majitelům kaucí hrozí nebezpečí zbytečného okolkování cenných papírů, po případě i nebezpečí dvojího kolkování a zdanění.

Jakého výsledku mělo zakročení plnomocníka Č. S. S. ve Vídni není známo; jisto však s povděkem bereme na vědomost, že ministerstvo financí upozornilo praesidium vrchního zemského soudu, že veškeré cenné papíry v Německorakousku uložené do 31. května k soupisu mají býti přihlášeny majitelem, nebo tím, kdo je dal do uschování, a to bez rozdílu příslušnosti státní a bydliště.

Vybídnuto ministerstvem spravedlnosti uložilo praesidium vrchního zemského soudu sborovým soudům, vedením notářské agendy pověřeným, aby ve příčině notářských kaucí v ústavech státu německorakouského uložených (poštovní spořitelně vídeňské a rakousko-uherské bance ve Vídni) učinilo náležité opatření ku přihlášení. Vyhovuje tomuto nařízení zaslal zemský soud v Praze úřadu plnomocníka Č. S. S. ve Vídni seznam všech kaucí notářských ve vídeňské spořitelně uložených, by je ihned k soupisu přihlásil a zároveň s přihláškou tou spojil žádost za jich vydání a přenesení do úschovy civilního depositního úřadu v Praze, a aby soudu zemskému o provedení této přihlášky k soupisu, jakož i o výsledku svého jednání oznámení učinil.

O výsledku této akce nedošla do této doby zprávy. Doufáme však, že k uspokojení všech kolegů o osud svých kaucí starostlivých a nesnadností situace z neznalosti cizích předpisů přihlašovacích právem znepokojených věc dostala se na dobré koleje.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Poznámka zamýšleného zcizení nevylučuje účinnost poznámky hypotekární žaloby.

Na žádost nového knihovního vlastníka povolil knihovní soud dle §u 57. kn. z. výmaz poznámky žaloby, jež zapsána byla po provedené poznámce zamýšleného zcizení.

Ku stížnosti hypotekární věřitelky rekursní soud usnesení knihovního soudu změnil a návrh nového vlastníka nemovitosti na výmaz zmíněné poznámky žaloby hypotekární zamítl. Odůvodnění: Poznámka zamýšleného zcizení nemovitosti čp. 215 v X stala se dne 3. srpna 1918, poznámka stěžovatelčina, že na usedlosti té pro ni pod č. ř. C 11 zjištěnou pohledávku 37.000 K žalobou vymáhá, stala se 14. srpna 1918, kdežto vlastnické právo na usedlost zmíněnou pro nového vlastníka vtěleno bylo 30. srpna 1918. Poznámka hypotekární žaloby povolena byla tedy ovšem až po došlí žádosti o poznámku pořadí. Avšak ustanovení §u 57. kn. z. není neobmezené, nýbrž vztahuje se jen na zápisy, které obsahují v sobě nějaké nové obtížení nemovitosti, které se týkají, čemuž při poznámce žaloby tak není, poněvadž jí činí se jen zřejmým uplatňování zástavního práva, jímž nemovitost před poznámkou pořadí byla již zatížena.

Nejvyšší soud v rozhodnutí svém ze dne 25. února 1919 č. R I 77/19 dovolacímu rekursu nevyhověl, a sice ze správných důvodů soudu rekursního, k nimž vzhledem k vývodům dovolatelovým dodal ještě toto:

§ 57. kn. z. nelze vykládati v tom smyslu, že výmazu v něm stanovenému podléhají bez rozdílu všechny knihovní zápisy. Předpis tento má na mysli jen takové zápisy, které se dotýkají podstaty věci a jeví účinek na nemovitost samu. Poznámka žaloby vztahuje se však na pohledávku, která na nemovitosti již váznе a které se má dostati jen vykonatelnosti, takže na knihovním stavu nenastává nijaká změna.

Stanovisko stěžovatelem hájené mělo by v zápětí, že uplatňování hypotekárních práv by byla kladena překážka, zvláště když by hypotekární dlužník měl možnost, vyhnouti se hypotekární žalobě tím, že by si vymohl poznámku prodeje nemovitosti. Takový stav příčil by se zásadám práva knihovního. Musí proto nabyvatel nemovitosti počítati s knihovními pohledávkami jeho poznámce předcházejícími a i s tím, že hypotekárnímu věřiteli je volno, zažalovati svou pohledávku v mezidobí v §u 55. kn. z. zmíněném.

Důsledkem toho nemohou ty zápisy, které mají základ v knihovní položce na nemovitosti již váznoucí, podléhati vlivu poznámky prodeje. Náleželo proto dovolací rekurs jako neodůvodněný zamítnouti.

Žalobu o zrušení kupní smlouvy nelze knihovně poznamenati.

K návrhu žalobců povolil rekursní soud, změniv zamítající usnesení první stolice, aby se ve vložce č. 104 poz. knihy X poznamenala na základě žaloby spornost vkladu práva vlastnického k statku čp. 27 v X. Odůvodnění: Trhovou smlouvou ze dne 6. srpna 1918 prodali žalující A svůj statek čp. 27 v X, zapsaný ve vložce č. 104 poz. knihy kat. obce Xské žalovanému B-ovi, jemuž také právo vlastnické v knize pozemkové bylo vloženo.

Žalobou dne 19. října 1918 u zemského soudu podanou domáhají se žalobci zrušení uvedené trhové smlouvy a vrácení usedlosti čp. 27 v X pro neplnění převzatých povinností se strany žalovaného.

Berou tím tudíž v odpor i vklad práva vlastnického, ježto smlouva, dle vyličení žaloby, se zřetelem na ustanovení §u 918. vš. z. obč. a §u 110. III. dílčí novely, stala se ve skutečnosti neplatnou.

Ustanovení §u 61. kn. z. není obmezeno na případ původní neplatnosti tabulárního aktu, nýbrž vztahuje se i na případ, když neplatnost dodatečně odpadnutím právního titulu nastala. Vymáháním zrušení smlouvy domáhají se žalobci neplatnosti celého aktu i s vkladem práva vlastnického pro žalovaného a nabude též vyhověním žalobě platnosti dřívější věcné právo žalobců k usedlosti (§§ 20. lit. b, 61. kn. z.).

Neprávem proto zamítl první soud návrh žalobců na povolení poznámky spornosti z důvodu, že nejde o neplatnost vkladu.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 11. února 1919 R I 55/19 dovolacímu rekursu vyhověl a obnovil usnesení soudu prvého, při čemž přisoudil i útraty rekursu toho žalovanému proti žalobcům. Důvody:

Dle §u 61. kn. z. jest poznámka spornosti přípustna jen tenkráte, když ten, kdo vkladem nějakým ve svém knihovním právu byl poškozen, vkladu pro neplatnost žalobou odpírá. V tomto případě však nebyli žalobci poškozeni vkladem práva vlastnického pro žalovaného, kterýžto vklad podle smlouvy kupní se žalobci uzavřené se stal s jejich souhlasem; žalobci neodpírají také tomuto vkladu pro neplatnost vkladu nebo kupní smlouvy, na základě níž se vklad stal, nýbrž domáhají se pouze rozhodnutí, aby kupní smlouva, dle tvrzení jejich platně uzavřená, byla dle §u 918. obč. z. následkem odstoupení jich od smlouvy prohlášena za zrušenou.

Nejsou tu tedy podmínky §u 61. kn. z., který jakožto předpis výjimečný nepřipouští výkladu rozšiřujícího.

Rovněž není žádost odůvodněna dle §u 20. kn. z., poněvadž nejde o vyznačení osobních poměrů, zejména nejde o obmezení v disposičním právu žalovaného.

Návrh na poznámku spornosti není opodstatněn ani jako prozatímní opatření po rozumu §u 378 a násl. ex. ř., poněvadž jednak poznámka spornosti, která je přípustná jen za předpokladu v §u 61. kn. z. stanovených, má jiný obsah a účinek, než prozatímní opatření dle §u 382. ex. ř., jednak ani tvrzený nárok, ani nebezpečí žalobcům hrozící nebyly nijak osvědčeny.

Slušelo proto usnesení prvého soudu, návrh zamítající, obnoviti.

Ježto poznámka spornosti dle povahy své, jak též v motivech ku čl. XIII. č. 7 uv. z. k ex. ř. vysloveno, má povahu opatření prozatímního, byly útraty dovolacího rekursu, návrhem žalobcu vyvolaného, dle §§u 41., 48., 50. c. ř. s., §§u 78., 394., 402. ex. ř. žalovanému přisouzeny.

Není překážky, aby firma, která dosud byla zapsána v obchodním rejstříku jen německy, provedla dodatečně zápis a to celý, nikoli pouze znění firmy, v jazyku českém.

Firma A, která dosud registrována byla pouze německy, zažádala o zápis v jazyku českém.

Obchodní soud povolil zápis jen pokud se týče znění firmy. V ostatním návrh zamítl, jelikož § 10. nař. min. vnitra a spravedlnosti ze dne 19. dubna 1880 č. 14 z. z., jež dosud zrušeno nebylo, předpisuje, že zápisy do obchodního rejstříku vykonati se mají v řeči opovědi ústní neb písemné, pokud se týče usnesení o ní vydaného. Zápisy tyto — vyjma zápisy znění firmy se týkající — mají se ale díti jen v jediné řeči, ve které usnesení zápisu svědčící vydáno bylo. V daném případě jsou veškeré sloupce, jichž opětný zápis se navrhuje, již v jazyce německém zapsány, pročež opětný jich zápis, pokud se netýká znění firmy, ať v jazyce německém, ať v jazyce českém, jeví se býti nepřípustným, ježto nejsou ani novou změnou, ani dodatkem zápisu již provedených.

Vrchní soud usnesením ze dne 19. února 1919 R. IV. 47.119 stížnosti nevyhověl z důvodů:

Soud rejstříkový správně se dovolává ministerského nařízení ze dne 19. dubna 1880 č. 14 z. z., z jehož §u 10. ustanovujícího, že zápisy do knih pozemkových a do obchodního rejstříku díti se mají v jazyku podání, plyne, že zápisy tyto prováděti se mají jen v jednom jazyku zemském, což účelu rejstříku obchodního právě tak, jako knih pozemkových, úplně vyhovuje. Výjimku činí pouze znění firmy, jejíž zápis v různých jazycích ve smyslu výnosu min. spravedlnosti ze dne 18. ledna 1883 č. 20.176 jest přípustný, ač-li ovšem v těchto různých jazycích od sebe se liší.

Byl proto návrh, aby zápisy v obchodním rejstříku při firmě A již provedené, staly se též v jazyku českém, správně zamítnut.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 1. dubna 1919 R. I. 110/19 dovolacímu rekursu vyhověl a nařídil soudu rejstříkovému, aby nehledě k důvodu pro zamítnutí návrh stěžovatelův vyřídil. Z důvodů:

Účelem rejstříku obchodního jest jisté právní skutečnosti obchodních živností se týkající ve stálé patrnosti chovati a u veřejnost uvésti (čl. 12. až 14. obch. z. §§ 11. až 18. úv. z.). Tomuto účelu hoví lépe zápis v obou jazycích v zemi obvyklých, nežli omezení zápisu na jediný jazyk, tak jako užívání firmy dvojjazyčné také v rejstříku obchodním zápisem obojího znění výrazu dochází. Zákonem není zakázáno zapisovati tytéž záznamy v obou řečech. Nařízení ze dne 19. dubna 1880 č. 14. z. z. řeší v §u 10. pouze otázku, ve které řeči se má státi zápis do rejstříku, předpokládaje, že nebylo žádáno o užití určitého jazyka anebo snad obou jazyku zemských, neboť neobsahuje toto ustanovení výslovného předpisu, že zápis pouze v jedné řeči smí býti proveden. Pozdější nařízení o užívání zemských jazyku v úřadech ze dne 24. února 1898 č. 16. z. z. určuje, kterého jazyka užívati mají úřady jako jazyka služebního a v §u 13. stanoví, že soudy, s jejichž řečí služební se neshoduje řeč žádosti o zápis do knih veřejných a rejstříku, provésti mají zápis v řeči žádosti a připojiti překlad v řeči služební, k němuž též při výtazích zřetel bráti dlužno. Toto nařízení bylo nařízením ze 14. října 1899 č. 59 z. z. zrušeno. Z toho však nenásleduje, že mezi ustanovením § 13. nař. z roku 1898 a § 10. nař. z 19. dubna 1880 č. 14 z. z. byl zásadní rozpor a že obnovením stavu právního tímto posledním nařízením (z r. 1880) zavedeného stal se zápis do rejstříku ve dvou jazycích nepřípustným. Dlužno ovšem přísvědčiti, že z pravidla dostačí zápis pouze v jedné řeči vykonaný. Má-li však býti zodpovězena otázka, zdali zákon zakazuje takové zápisy a bylo-li tedy zamítnuti návrhu po zákonu správné či protizákonné (§ 16., resp. pat. z roku 1854), nezbývá nežli prohlásiti odepření žádaných zápisu v jazyku českém za protizákonné, pročež dovolacímu rekursu bylo vyhověno.

Lhůty ve finanční reformě naší.

Načrtl Dr. V. Černý v Říčanech.

(Dokončení.)

VII. Nařízením vlády ze 6./3. 1919 č. 168 jest ustanoveno, že (nehledíc k možnosti vybírání do 30% resp. 50% ve dnech od 10. do 24. března 1919) vklady u peněžních ústavů ode dne 10. března 1919 a později učiněné jsou volné.

VIII. Nařízení vlády z 10. dubna 1919 č. 184 předpisuje soupis pojistek životních na kapitál a důchod a soupis pojistek na zásoby zboží uloženého neb dopravovaného ve dnech od 1. do 31. května 1919.

Pojišťoven se týká lhuta 4nedělní počínající 10. červnem 1919. Rovněž lhůta (Soupis V.) do 5. června 1919 týká se pojišťoven a lhůta týdenní dle §u 8.

Amnestie podobná jako v odstavci III. (v 1. čísle tohoto časopisu) se lhůtou do 31. května 1919.

IX. Nařízení vlády z 10. dubna 1919 č. 185 o soupisu jmění movitého a pohledávek neknihovních v lhůtě od 1. května do 31. července 1919.

Doba od 1. srpna 1914 do 28. února 1919 rozhoduje ohledně a) soupisu těch hospodářských strojů, jež nejsou hnány motorickou silou a v době naznačené byly koupeny. Hospod. stroje motorickou silou hnané dlužno přihlásiti bez výjimky;

b) soupisu částek peněžitých věnovaných k zakoupení drahokamu, perel, skvostu, vzácných koberců a tkanin, hudebních nástrojů, uměleckých, ozdobných a jiných předmětů přepychových, ruzných sbírek.

Důležito pro notáře pražské, poněvadž oni jsou soupisovými úřady pro Prahu. Venkovští notáři budou pouze berním úřadům vidimovati stejnopisy přihlášek doložkou vidimační za tarifní poplatek.

Pohledávky neknihovní nepřihlášené propadají ve prospěch státu (velmi důležitý čl. 7. dlužno zevrubně prozkoumati).

Promlčení trestní: 3letá. Amnestie podobná jako byla v tomto článku pod III. vylíčena (v 1. čísle t. č.).

X. Nařízením z 23./4. 1919 č. 217 stanovena povinnost sestaviti bilanci k 1./3. 1919.

XI. Lhůta pro soupis zlata atd. byla prodloužena do 30. dubna 1919 nařízením z 14./4. 1919 č. 200 a lhůta pro soupis cenných papírů do 10. května 1919 nařízením ze 14./4. 1919 č. 201. (Psáno 14. května 1919.)

ZE DNE.

Amnestie poplatková. Národnímu shromáždění podán byl ministerstvem financí návrh zákona, aby ustanovení §u 16. zák. ze dne 25. února 1919 čís. 84 ohledně amnestie daňové rozšířeno bylo též na nesprávná neb neúplná udání ve věcech poplatkových. Za tuto amnestii přimlouvali jsme se již v prvém čísle našeho časopisu a spolek náš podal v té příčině minist. financí zvláštní pamětní spis. Jest nám proto zvláštním zadostiučiněním, že náhled náš ukázal se býti správným. — Podobně k iniciativě naší a k článku, uveřejněnému rovněž v prvním čísle našeho časopisu ohledně zjišťování hodnoty cenných papírů předložil ministr financí Národnímu shromáždění návrh zákona, v kterém se stanoví, že pro ocenění cenných papírů a hodnot ve měně jiné jest rozhodným záznam Pražské bursy toho dne, podle kterého se řídí vypočtení poplatku.